ইউ. পি. ৰোলাৰ ফ্লৰ মিলছ এছচিয়েশ্যন আৰু অন্যান্য

বনাম

ভাৰত চৰকাৰ আৰু অন্যান্য

৫ অক্টোবৰ, ২০০৭

(ন্যায়াধীশ ড. অৰিজিৎ পাছায়াত আৰু ন্যায়াধীশ পি. সাথাসিভম)

ভাৰতৰ সংবিধান, ১৯৫০- অনুচ্ছেদ ৩২- ৰাজহুৱা বিতৰণ ব্যৱস্থাৰ জৰিয়তে ভাৰত চৰকাৰৰ দ্বাৰা ৰাজসাহায্যযুক্ত জমা থকা ঘেঁহুৰ আবণ্টন- পশ্চিমবংগ আৰু অসম ৰাজ্যই ইয়াক অভিপ্ৰায়যুক্ত হিতাধিকাৰীৰ পৰিৱৰ্তে ৰাজসাহায্যযুক্ত হাৰত মুকলি বজাৰলৈ স্থানান্তৰ কৰে, যাৰ ফলত কেইবা কোটি টকাৰ লোকচান হয়- উচ্চতম ন্যায়ালয়ৰ আগত লেখ আবেদন- উপস্থাপন কৰে, সংশ্লিষ্ট সংস্থা/গ্ৰাম পঞ্চায়ত/স্থানীয় নিকায়সমূহক নিৰ্ধাৰিত হিতাধিকাৰীসকলৰ বাবে ঘেঁহু/আটাৰ প্ৰয়োজনীয়তাৰ মূল্যায়ন কৰিবলৈ নিৰ্দেশনা জাৰি কৰা হয় যি ৰাজ্য চৰকাৰক জনোৱা হ'ব, তাৰপিছত, অৱশেষত গ্ৰাহকলৈ যোগান ধৰিব লগা নায্য মূল্যৰ দোকানলৈ যোগান ধৰিব।

পশ্চিম বংগ আৰু উত্তৰ-পূব ৰাজ্যসমূহে কেইবাটাও আঁচনিৰ অধীনত ৰাজহুৱা বিতৰণ ব্যৱস্থাৰ জৰিয়তে বিতৰণৰ বাবে কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰে যোগান ধৰা অত্যধিক ৰাজসাহায্যযুক্ত জমা থকা ঘেঁহুৰ বিভিন্ন ৰাজ্যৰ ৰোলিং আটা মিললৈ স্থানান্তৰ কৰি দৰিদ্ৰ গ্ৰাহক আৰু অভিপ্ৰায়যুক্ত হিতাধিকাৰীসকলক বঞ্চিত কৰি ৰাজহুৱা কোষাগাৰলৈ কেইবা কোটি টকাৰ লোকচান কৰি আছে বুলি উল্লেখ কৰিবলৈ তাৎক্ষণিক লেখ আবেদন দাখিল কৰা হৈছে।

বিভিন্ন ৰাজ্যই এই অভিযোগ অস্বীকাৰ কৰিছিল। অৱশ্যে, অসম চৰকাৰক হিতাধিকাৰীসকল যাতে প্ৰভাৱিত নহয় সেয়া নিশ্চিত কৰিবলৈ পদ্ধতিৰ ওপৰত কাম কৰিবলৈ নিৰ্দেশ দিয়া হৈছিল। অসম চৰকাৰে লক্ষ্য কৰিছিল যে, হিতাধিকাৰীসকলে গোটা শস্য ল'বলৈ

আগ্রহী নাছিল আৰু ইয়াৰ পৰিৱৰ্তে আটা বিচাৰিছিল আৰু পি. ডি. এছ.-ৰ জৰিয়তে দৰিদ্ৰতাৰ সীমাৰেখাৰ ওপৰত থকাৰ বাবে wholemill Atta(গোটা আটা) বিতৰণ অব্যাহত ৰাখিব বিচাৰিছিল।

লেখ আবেদন নিষ্পত্তি কৰি, আদালতে

উপস্থাপন কৰে- কাৰ্যসূচীৰ আঁৰৰ অভিপ্ৰায় বিবেচনা কৰি, নিম্নলিখিত পদ্ধতিবোৰ গ্ৰহণ কৰিবলৈ নিৰ্দেশ দিয়া হৈছেঃ

(১) সংশ্লিষ্ট সংস্থা/গ্ৰাম পঞ্চায়ত/স্থানীয় নিকায়সমূহে আকাংক্ষিত হিতাধিকাৰীসকলৰ বাবে ঘেঁহুৰ প্ৰয়োজনীয়তাৰ মূল্যায়ন কৰিব। এই প্ৰয়োজনীয়তাৰ বিষয়ে ৰাজ্য চৰকাৰক জনোৱা হ’ব।

(২) তেওঁলোকে তেওঁলোকৰ বিকল্পৰ ভিত্তিত হিতাধিকাৰীসকলক দিয়া আটা হিচাপে ৰূপান্তৰিত কৰিবলগীয়া ঘেঁহুৰ পৰিমাণ সূচাব। এনে তথ্যৰ ভিত্তিত, সংগঠন/গ্ৰাম পঞ্চায়ত/স্থানীয় নিকায়সমূহে ৰাজ্য চৰকাৰক প্ৰয়োজনীয়তাৰ বিষয়ে অৱগত কৰিব।

(৩) আটালৈ ৰূপান্তৰিত কৰাৰ বাবে নিৰ্ধাৰিত পৰিমাণ মিলসমূহক দিব লাগিব, যিয়ে ঘেঁহু আটালৈ ৰূপান্তৰিত কৰাৰ পিছত ইয়াক নায্য মূল্যৰ দোকানত যোগান ধৰিব যাতে ইচ্ছুক হিতাধিকাৰীসকলে সংশ্লিষ্ট চৰকাৰে নিৰ্ধাৰণ কৰা হাৰত এফ.পি.এছ.ৰ পৰা সেইবোৰ লাভ কৰিব পাৰে।

(৪) ৰাজ্য চৰকাৰসমূহে নিশ্চিত কৰিব যে, প্ৰকৃত প্ৰয়োজনীয়তা সমিতি/গ্ৰাম পঞ্চায়ত/স্থানীয় নিকায়ৰ দ্বাৰা অনুমান কৰা হৈছে আৰু একেদৰে milling (মিলিঙ)ৰ পিছত এফ.পি.এছ.লৈ যোগান ধৰা হয় নেকি অৱশেষত গ্ৰাহকলৈ যোগান ধৰা হ'ব।

(৫) ৰাজ্য চৰকাৰসমূহে কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰৰ তথ্যৰ বাবে ত্ৰৈমাসিক প্ৰয়োজনীয় তথ্য দাখিল কৰিব যিয়ে লগতে নিশ্চিত কৰিব যে, ৰাজ্য চৰকাৰসমূহে উদ্দেশ্য পূৰণ কৰিবলৈ সকলো সম্ভৱ পদক্ষেপ গ্ৰহণ কৰিছে। [দফা ৭] [৫৭২-এফ, জি; ৫৭৩-এ, বি, চি, ডি]

মূল দেৱানী ক্ষেত্ৰাধিকাৰ- ২০০৫চনৰ ২৭৪নং লেখ আবেদন (দেৱানী)।

(ভাৰতৰ সংবিধানৰ ৩২নং অনুচ্ছেদৰ অধীনত)।

দৰ্খাস্তকাৰীৰপক্ষত দীনেশ কুমাৰ গাৰ্গ আৰু ভি. কে. বিজু।

আবেদনকাৰীৰপক্ষত জি. এম. এল. লাহোটি, পবন কে. শৰ্মা আৰু হিমাংশু শেখৰ।

চি. এ. সুন্দৰম, ৰিকু শৰ্মা, (মেছাৰ্ছ কৰ্পোৰেট ল' গ্ৰুপৰ বাবে), উত্তৰদাতাসকলৰ বাবে তাৰা চন্দ্ৰ শৰ্মা, নীলম শৰ্মা, ৰাজীৱ শৰ্মা, কিষাণ দত্ত, জি. প্ৰকাশ, সুনীল ৰয়, আৰ. চি. কাঠিয়া আৰু ভি. কে. বাৰ্মা।

আদালতৰ ৰায় প্ৰদান কৰে-

ন্যায়াধীশ ড. অৰিজিৎ পাছায়াত, ১. ১৯৫০চনৰ ভাৰতীয় সংবিধানৰ (সংক্ষেপে 'সংবিধান') ৩২নং অনুচ্ছেদৰ অধীনত দাখিল কৰা এই আবেদনত আবেদনকাৰীসকলে উল্লেখ কৰিছে যে ৰাজহুৱা বিতৰণ ব্যৱস্থাৰ অধীনত (সংক্ষেপে 'পি. ডি. এছ.') যোগান ধৰিব লগীয়া জমা খাদ্য বিপৰীত দিশত উদ্বেগজনক বৃদ্ধি হৈছে। এইটো কোৱা হৈছে যে কেইবাটাও আঁচনিৰ অধীনত পি. ডি. এছ.-ৰ জৰিয়তে বিতৰণৰ বাবে কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰে যোগান ধৰা অত্যধিক ৰাজসাহায্যযুক্ত ঘেঁহুৰ মজুতক বিভিন্ন ৰাজ্যৰ ৰোলিং আটা কললৈ স্থানান্তৰ কৰা হৈছে। এই জমাসমূহ ভাৰতৰ খাদ্য নিগমৰ পৰা কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰ দ্বাৰা (সংক্ষেপে 'এফ. চি. আই.') ক্ৰয় কৰা হৈছে। পশ্চিমবংগ আৰু উত্তৰ-পূবৰ ৰাজ্যসমূহৰ বিষয়ে বিশেষ উল্লেখ কৰা হৈছে। অভিযোগ উত্থাপন কৰা হৈছে যে দৰিদ্ৰ গ্ৰাহক আৰু আকাংক্ষিত হিতাধিকাৰীসকলক যোগান ধৰাৰ পৰিৱৰ্তে তেওঁলোকক মুকলি বজাৰলৈ স্থানান্তৰ কৰা হৈছে। কেইবাটাও পৰিসাংখ্যিক তথ্য প্ৰদান কৰা হৈছে। অসম আৰু পশ্চিমবংগই প্ৰত্যুত্তৰত হলফনামা দাখিল কৰিছে আৰু অভিযোগসমূহ অস্বীকাৰ কৰিছে আৰু দাখিল কৰিছে যে খাদ্যশস্যসমূহ নিৰ্ধাৰিত হিতাধিকাৰীসকলৰ ওচৰলৈ যোৱাটো নিশ্চিত কৰিবলৈ সকলো সম্ভৱপৰ ব্যৱস্থা গ্ৰহণ কৰা হৈছে।

২. দৰ্খাস্তকাৰীসকলৰ পৰা বিদ্বান পৰামৰ্শদাতাই কিছুমান বাতৰি কাকতৰ প্ৰতিবেদনৰ কথা উল্লেখ কৰি উল্লেখ কৰিছে যে ৩১হাজাৰ কোটি টকাতকৈও অধিক খাদ্যশস্য ৰাজহুৱা বিতৰণ ব্যৱস্থাৰ পৰা হৰলুকি কৰা হৈছে।

৩. এই অভিযোগসমূহ বিভিন্ন ৰাজ্যৰ বিদ্বান পৰামৰ্শদাতাই অস্বীকাৰ কৰিছে। উল্লেখ্য যে ভাৰত চৰকাৰৰ খাদ্য আৰু উপভোক্তা পৰিক্ৰমা মন্ত্ৰালয়, খাদ্য আৰু অসামৰিক যোগান বিভাগে **১৯৯৭**চনৰ **১৩**ডিচেম্বৰ তাৰিখৰ পত্ৰযোগে সকলো ৰাজ্য চৰকাৰৰ খাদ্য সচিব আৰু কেন্দ্ৰীয় মন্দিৰ প্ৰশাসনৰ দৃষ্টিগোচৰ কৰিছিল যে, ৪ নৱেম্বৰ, **১৯৯৬**তাৰিখৰ চিঠিৰ দ্বাৰা নিৰ্ধাৰিত স্পষ্ট চৰ্ত অনুসৰি কাষ্টম মিলিং আঁচনিখন **৩১-১০-১৯৯৭**লৈকে এবছৰৰ বাবে বৃদ্ধি কৰা হৈছিল। এইটো কোৱা হৈছিল যে, আঁচনিখন অধিক পৰ্যালোচনা কৰা হৈছিল আৰু যিখন সম্প্ৰসাৰণ নকৰাৰ সিদ্ধান্ত লোৱা হৈছিল। পি.ডি.এছ. ঘেঁহুৰ কাষ্টম মিলিং আঁচনিখন প্ৰত্যাহাৰ/বন্ধ কৰা হৈছিল।

৪. ৰাজ্যখনৰ বিদ্বান পৰামৰ্শদাতাৰ দ্বাৰা আহ্বান জনোৱা অসম চৰকাৰে ওপৰোক্ত পত্ৰখনৰ ভিত্তিত পৰৱৰ্তী ব্যৱস্থা গ্ৰহণ কৰিছিল। ভাৰত চৰকাৰৰ ওপৰোক্ত পত্ৰৰ সন্দৰ্ভত অসম চৰকাৰে গ্ৰহণ কৰা পদক্ষেপলৈ গৌহাটী উচ্চ ন্যায়ালয়ত এখন লেখ আবেদন দাখিল কৰা হৈছিল। বিচাৰাধীন সংযুক্তিসমূহ এজন বিদ্বান একক ন্যায়াধীশৰ দ্বাৰা বাতিল কৰা হৈছিল। বিষয়টো খণ্ড পীঠৰ আগত লেখ আপীলত উত্থাপন কৰা হৈছিল যিয়ে বিদ্বান একক ন্যায়াধীশৰ নিৰ্দেশ বাতিল কৰিছিল। অৱশ্যে, হিতাধিকাৰীসকল যাতে প্ৰভাৱিত নহয় সেয়া নিশ্চিত কৰিবলৈ পদ্ধতিবোৰ তৈয়াৰ কৰিবলৈ নিৰ্দেশনা দিয়া হৈছিল।

৫. এনে লাগিছে যে, অসম চৰকাৰে গম পাইছে যে হিতাধিকাৰীসকলে গোটা শস্য ল’বলৈ আগ্ৰহী নাছিল আৰু ইয়াৰ পৰিৱৰ্তে আটা বিচাৰিছিল এই দিশটো কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰেও পৰীক্ষা কৰিছিল। এইটো উল্লেখ কৰা হৈছিল যে চাহ বাগিচাৰ শ্ৰমিকসকলে গোটা শস্য ল’বলৈ অনিচ্ছা প্ৰদৰ্শন কৰিছিল আৰু তাৰ পৰিৱৰ্তে আটা পছন্দ কৰিছিল। ভাৰত চৰকাৰে অসম চৰকাৰৰ অনুৰোধৰ প্ৰতিও গুৰুত্ব আৰোপ কৰিছে যাতে পি. ডি. এছ.-ৰ জৰিয়তে বিতৰণৰ বাবে দৰিদ্ৰ সীমাৰেখাৰ ওপৰত(সংক্ষেপে 'এ. পি. এল.') মিলিং সম্পূৰ্ণ মিল আটা হিচাপে অব্যাহত ৰখা হয়। অসম চৰকাৰৰ বিদ্বান পৰামৰ্শদাতাই পৰামৰ্শ দিছিল যে, গ্ৰাম পঞ্চায়তৰ জৰিয়তে বিতৰণ কৰিব পাৰি যিয়ে ইয়াৰ ফলস্বৰূপে হিতাধিকাৰীসকলক যোগান ধৰাৰ বাবে ঘেঁহু আটা হিচাপে ৰূপান্তৰিত কৰিব পাৰে।

৬. আনহাতে আবেদনকাৰীসকলৰ পৰা পৰিচিত পৰামৰ্শদাতাই দাখিল কৰিছিল যে, এনে ধৰণৰ পাঠ্যক্ৰম গ্ৰহণ কৰাটো বাঞ্ছনীয় নহ'ব কিয়নো ইয়াত হেৰফেৰ আৰু দায়বদ্ধতাৰ অভাৱৰ সম্ভাৱনা আছে। এইটো নিঃসন্দেহে যে পি. ডি. এছ.-ৰ অধীনত বিতৰণ ন্যায্য মূল্যৰ দোকানসমূহৰ (সংক্ষেপে 'এফ. পি. এছ.') জৰিয়তে কৰা হয়।

৭. কাৰ্যসূচীটোৰ আঁৰৰ অভিপ্ৰায়টো বিবেচনা কৰি, আমি নিম্নলিখিত পদ্ধতিবোৰ গ্ৰহণ কৰিবলৈ নিৰ্দেশ দিওঁ-

(১) সংশ্লিষ্ট সংস্থা/গ্ৰাম পঞ্চায়ত/স্থানীয় সংস্থাসমূহে অভিপ্ৰায়যুক্ত হিতাধিকাৰীসকলৰ বাবে ঘেঁহুৰ প্ৰয়োজনীয়তাৰ মূল্যায়ন কৰিব। এই প্ৰয়োজনীয়তাৰ বিষয়ে ৰাজ্য চৰকাৰক জনোৱা হ'ব।

(২) তেওঁলোকে তেওঁলোকৰ বিকল্পৰ ভিত্তিত হিতাধিকাৰীসকলক দিয়া আটা হিচাপে ৰূপান্তৰিত কৰিবলগীয়া ঘেঁহুৰ পৰিমাণ সূচাব। অন্য অৰ্থত ক'বলৈ গ'লে, যিসকল হিতাধিকাৰীয়ে ঘেঁহু ল'ব বিচাৰে তেওঁলোকক ইংগিত দিব লাগিব আৰু যিসকলে আটা ল'ব বিচাৰে তেওঁলোকেও একেদৰে তেওঁলোকৰ বিকল্প উল্লেখ কৰিব লাগিব। ওপৰত উল্লেখ কৰা তথ্যৰ ভিত্তিত, সংগঠন/গ্ৰাম পঞ্চায়ত/স্থানীয় নিকায়সমূহে ৰাজ্য চৰকাৰক প্ৰয়োজনীয়তাৰ বিষয়ে অৱগত কৰিব।

(৩) আটালৈ ৰূপান্তৰিত কৰাৰ বাবে নিৰ্ধাৰিত পৰিমাণ মিলসমূহক দিব লাগিব, যিয়ে ঘেঁহু আটা-লৈ ৰূপান্তৰিত কৰাৰ পিছত ইয়াক এফ.পি.এছ.-লৈ যোগান ধৰিব যাতে সংশ্লিষ্ট চৰকাৰে নিৰ্ধাৰণ কৰা হাৰত অভিপ্ৰায়যুক্ত হিতাধিকাৰীসকলে এফ.পি.এছ.-ৰ পৰা সেইবোৰ লাভ কৰিব পাৰে।

(৪) ৰাজ্য চৰকাৰসমূহে নিশ্চিত কৰিব যে, প্ৰকৃত প্ৰয়োজনীয়তা সমিতি/গ্ৰাম পঞ্চায়ত/স্থানীয় নিকায়সমূহৰ দ্বাৰা অনুমান কৰা হৈছে আৰু একেদৰে মিলিঙৰ পিছত এফ.পি.এছ.-লৈ যোগান ধৰা হয় নেকি অৱশেষত গ্ৰাহকক যোগান ধৰা হ'ব।

(৫) ৰাজ্য চৰকাৰসমূহে কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰৰ তথ্যৰ বাবে ত্ৰৈমাসিক প্ৰয়োজনীয় তথ্য দাখিল কৰিব যিয়ে লগতে নিশ্চিত কৰিব যে, ৰাজ্য চৰকাৰসমূহে লক্ষ্য পূৰণৰ বাবে সকলো সম্ভৱপৰ পদক্ষেপ গ্ৰহণ কৰিছে।

৮. সেই অনুসৰি লেখ আবেদনখন নিষ্পত্তি কৰা হয়।

এন.জি.

লেখ আবেদন নিষ্পত্তি কৰা হ'ল।

....

অনুবাদ: ড. অৰ্চ্চনা দেৱী, কনিষ্ঠবৰ্গ অনুবাদক

অনুবাদ শাখা, গৌহাটী উচ্চ ন্যায়ালয়

DISCLAIMER

The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

“স্থানীয় ভাষালৈ অনূদিত এই ৰায় গোচৰত জড়িত পক্ষই বুজি পোৱাৰ উদ্দেশ্যে সীমিত ব্যৱহাৰৰ বাবেহে। ইয়াৰ বাদে অন্য ক্ষেত্ৰত অনূদিত ৰূপ ব্যৱহৃত নহ'ব। সকলো ব্যৱহাৰিক আৰু বিভাগীয় কামৰ লগতে ৰায়ৰ কাৰ্য্যকৰীকৰণ আৰু ৰূপায়ণৰ ক্ষেত্ৰতো এই ৰায়ৰ ইংৰাজী সংস্কৰণটোৱেই সঠিক বুলি বিবেচিত হ’ব।”